Τα όνειρα και οι αιρετικοί (Πρωτοπρ. Βασίλειος Γεωργόπουλος, Επίκ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 9 Μαΐου, 2018

Διαβάζοντας σέ διάφορα αἱρετικά ἔντυπα τόν τρόπο, δυστυχῶς, πού κάποιοι συνάνθρωποί μας ἐγκατέλειψαν τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ γιά νά ἐνταχθοῦν σέ μιά αἱρετική κίνηση, πολλές φορές διαπιστώνουμε, ἐκτός ἀπό τήν ἀπουσία γνώσης τῆς Ὀρθόδοξης πίστης, νά γίνεται λόγος καί γιά ἕνα ἄλλο φαινόμενο. Γιά τά **ὄνειρα**.

Στά πλαίσια τῆς διαδικασίας ἔνταξής τους στόν αἱρετικό χῶρο, συχνά κάνουν λόγο γιά μιά ξεχωριστή ἐμπειρία πού εἶχαν, ὅπως τή φανέρωση τοῦ Χριστοῦ στό ὄνειρό τους, τήν περιγραφή εἰδυλλιακῶν πνευματικῶν καταστάσεων καί ἄλλοτε τήν ἀποκάλυψη γεγονότων, πού προκαλοῦν φόβο καί ἀγωνία σέ ὄνειρα πού εἶδαν στόν ὕπνο τους. Τά ὄνειρα αὐτά ὅλοι τους τά θεώρησαν ὡς ἐμπειρική ἀπόδειξη τῆς θείας παρουσίας, ὡς ἐπιβράβευση καί ἐνίσχυση στό νέο τρόπο ζωῆς τους, στόν αἱρετικό δηλαδή χῶρο, σέ συνδυασμό μέ τή μόνιμη ψευδαίσθηση, ὅτι ἐκεῖ γνώρισαν τόν Χριστό ἀληθινά.

Δέν θά σταθοῦμε στήν ἐπιστημονική ἑρμηνεία τῶν ὀνείρων. Θά σταθοῦμε σ’ ἕνα ἄλλο βασικό καί θεμελιώδη παράγοντα. Στό ὅτι στίς αἱρετικές κινήσεις δέν ὑπάρχει ἡ δυνατότητα, πού νά μπορεῖ κάποιος νά διακρίνει τίς νόθες ἐμπειρίες ἀπό τίς γνήσιες καί τοῦτο γιατί ἡ αἵρεση δέν ἔχει ὑγιῆ πνευματικά κριτήρια.

Ἀκατήχητοι, δυστυχῶς, προηγουμένως, ἄγευστοι πείρας καί ἀγῶνα πνευματικῆς ζωῆς, χωρίς ἔμπειρο πνευματικό ὁδηγό, οἱ πρώην Ὀρθόδοξοι δέν μποροῦν νά συνειδητοποιήσουν, ὅτι αὐτό τό ὁποῖο περιγράφουν ὡς μοναδική ἐμπειρία, τήν ὁποία ὁ Κύριος, ὑποτίθεται τούς ἔδειξε διά μέσου τῶν ὀνείρων, εἶναι κάτι τό**πνευματικά ἐπικίνδυνο**.

Ποῦ ἔγκειται αὐτός ὁ κίνδυνος; Στό ὅτι σύμφωνα μέ τήν Ἁγία Γραφή (Β΄ Κορ. 11, 14) καί σύμφωνα μέ τήν ἐμπειρία καί τήν πείρα τῶν ἁγίων Νηπτικῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας τῶν διαχρονικῶς ἀναντικατάστατων ἀπλανῶν ὁδηγῶν μας,**τά ὄνειρα εἶναι χῶρος δράσης μεταμφιεζόμενης δαιμονικῆς παρουσίας**.

Τό νά μή πλανηθεῖ δηλαδή ὁ ἄνθρωπος μέσω τῶν ὀνείρων, τό ἐπισημαίνει ἡ Ἁγία Γραφή ἤδη ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη. Διαβάζουμε στή Σοφία Σειράχ: «*Τά ὄνειρα δίνουν φτερά στούς ἀνόητους. (...) Ἀπό τό ἀκάθαρτο τί μπορεῖ νά καθαριστεῖ; Καί*

ἀπό τό ψέμα νά ἀληθέψει; (...) Πολλούς τά ὄνειρα τούς παραπλάνησαν κι ὅσοι ἐλπίσανε σ' αὐτά διαψεύσθηκαν» (Σοφ. Σειράχ 34, 1-7).

Γι' αὐτό τό λόγο οἱ ἱεροί Πατέρες, γνωρίζοντας τόν **κίνδυνο τῆς πλάνης**, ὄχι μόνο συνιστοῦν νά μή δίνουμε προσοχή στά ὄνειρα, ἀλλά θεωροῦν καί ὡς ἄξιο ἐπαίνου τόν Χριστιανό πού θά ἀρνηθεῖ νά ἀποδεχθεῖ τυχόν ὄνειρο μέ θεϊκή προέλευση. Ἡ ἄρνησή του νά τό ἐμπιστευθεῖ, δείχνει ἄνθρωπο πνευματικά ὥριμο πού εἶχε τήν προσοχή νά μή πλανηθεῖ.

Τήν ἁγιοπατερική Ὀρθόδοξη διδασκαλία τήν συνοψίζει ἄριστα, ἐπικαλούμενος μάλιστα τήν ἐμπειρία τῶν πνευματικῶς πεπειραμένων (ὡς παρά τῶν ἐν πεῖρᾳ γεγονότων ἠκούσαμεν) ὁ **ἅγιος Διάδοχος Φωτικῆς**. Ἀναφέρει στό 38ο κεφάλαιο τῶν Ἑκατό Γνωστικῶν Κεφαλαίων του: «***Ὅμως δύναται νά θεωρηθῇ μεγάλη ἀρετή τό νά μή δίδῃ σημασία κανείς στά ὄνειρα. Διότι τά ὄνειρα δέν εἶναι τίποτε ἄλλο, τοὐλάχιστον τά περισσότερα, ἀπό εἴδωλα τῶν λογισμῶν πού περιφέρονται ἐδῶ κι ἐκεῖ ἤ ὅπως εἶπα, φαντασίες, διά τῶν ὁποίων ἐμπαίζουν τούς ἀνθρώπους οἱ δαίμονες. Ἑπομένως ἐάν δέν ἀποδεχθῶμεν κάποτε κάποιο ὅραμα πού θά σταλῇ σ' ἐμᾶς ἀπό τήν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, δέν θά ὀργισθῇ ἐναντίον μας, διότι τό ἀρνηθήκαμε, ὁ πολυπόθητος Κύριος Ἰησοῦς. Διότι γνωρίζει ὅτι αὐτό τό κάμνομεν ἀπό φόβον μήπως μᾶς ἀπατήσουν οἱ δαίμονες***» (Μετάφραση π. Θεοκλήτου Διονυσιάτου, ἔκδ. Ὀρθόδοξος Κυψέλη).

Ὅλα τά ὄνειρα ἔχουν πειρασμική προέλευση; Ἡ Ἁγία Γραφή καί οἱ Πατέρες ἀπαντοῦν ὄχι. Ὑπάρχουν καί ὄνειρα πού προέρχονται ἀπό τόν Θεό. Τέτοια ὄνειρα π.χ. εἶναι τό ὄνειρο τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Μνήστορος (Ματθ. 1, 20), τό ὄνειρο τῶν Μάγων (Ματθ. 2, 12) καί τό ὄνειρο τῆς γυναίκας τοῦ Πιλάτου (Ματθ. 27, 19). Αὐτές τίς περιπτώσεις ἐπικαλοῦνται διάφοροι αἱρετικοί στίς συζητήσεις μαζί τους γιά νά δικαιολογήσουν τήν ἐμπιστοσύνη πού δείχνουν στά ὄνειρα, θεωρώντας ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι ὅλα ἔχουν θεϊκή προέλευση.

Γιά τά ὄνειρα πού ἔχουν θεϊκή προέλευση κάνουν λόγο καί οἱ ἅγιοι Πατέρες, οἱ ὁποῖοι ταυτοχρόνως περιγράφουν καί μερικά βασικά γνωρίσματά τους, πού στά πλαίσια τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνα ἀποτελοῦν καί **κριτήρια ἀξιολόγησης καί προέλευσής τους** (βλ. π.χ. Ἅγ. Διαδόχου Φωτικῆς, Κεφ. 36-37). Μποροῦν, δηλαδή, ἔτσι ὀρθῶς νά ἀξιολογήσουν ἄν εἶναι γνήσια ἤ νόθα αὐτή ἡ ἐμπειρία καί κατ' ἐπέκταση ἡ προέλευση αὐτῶν τῶν ὀνείρων.

Αὐτός ὅμως ὁ πνευματικός πλοῦτος, τά πνευματικά κριτήρια τῆς Νηπτικῆς ἁγιοπατερικῆς παραδόσεως, εἶναι ἀνύπαρκτος στό χῶρο τῆς αἵρεσης. Αὐτό ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά ζοῦν μιά πλάνη σέ σχέση μέ τά ὄνειρα, ἀλλά καί νά προσπαθοῦν νά τήν ἐπιβεβαιώσουν ἐπικαλούμενοι τήν Ἁγία Γραφή!

Καί στήν ἔνσταση, **πῶς μπορεῖ κάποιο ὄνειρο νά ἔχει δαιμονική προέλευση, ὅταν ὡρισμένες φορές ἐπιβεβαιώνεται**, μᾶς ἀπαντᾶ μέ τήν χαρακτηριστική του ἀκρίβεια ὁ **Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός**. Κατά τόν ἱερό Πατέρα, οἱ δαίμονες προλέγουν ἄλλοτε βλέποντες αὐτά πού γίνονται ἀπό μακριά καί ἄλλοτε στοχαζόμενοι. Γι' αὐτό πολλές φορές λένε ψέματα ἐνῶ κάποιες φορές μέ τόν τρόπο αὐτό ἀληθεύουν. Καί ὡς ἐκ τούτου **ποτέ δέν θά πρέπει νά τούς δίνουμε σημασία** (Ἔκδοσις Ἀκριβής, 2, 4). Ἄν τυχόν ὁ ἄνθρωπος δείξει ἐμπιστοσύνη ἐπειδή συνέβη κάτι τό ὁποῖο ἐπαληθεύτηκε, ἁπλῶς, ὁ ἀντίδικος ἔχει καταφέρει νά ἀποσπάσει τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀνθρώπου καί ὡς ἐκ τούτου νά εἶναι πιό εὔκολα χειραγωγήσιμος στήν πλάνη.

Νά λοιπόν, γιατί ποτέ οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί σύμφωνα μέ τήν παρακαταθήκη τῶν ἁγίων Πατέρων, οὔτε πιστεύουν οὔτε ἐμπιστεύονται τά ὄνειρα. Προέχει ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία καί ὄχι ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀθεράπευτου ἀπό τά πάθη ἀνθρώπου στήν μεταπτωτική λειτουργία τῆς φαντασίας.

(Περιοδικό «διάλογος», τεύχος 89)

(Πηγή ηλ. κειμένου: impantokratoros.gr*)*